

Identification and Prioritization of Ethical Criteria for Handball Coaches in the Northwestern Provinces of Iran

Shabnam Sedghi ^{1*}, Akram Hosseiny ²

1. Department of Physical Education, National Skills University, Tehran, Iran

2. M.A. in Sport Management, Azerbaijan Charkhe Niloofari Higher Education Institute, Tabriz, Iran

Abstract

This study aimed to identify and prioritize the factors influencing sports ethics among handball coaches in East Azerbaijan, West Azerbaijan, Ardabil, and Zanjan provinces of Iran. This applied study employed a descriptive–survey design. The statistical population comprised all 120 active handball coaches in the selected provinces. Given the limited population size, a census method was adopted. Data were collected using a standardized questionnaire and analyzed in SPSS using descriptive statistics, the Kolmogorov–Smirnov test, exploratory factor analysis, and the Friedman test. The findings classified the factors influencing coaches' sports ethics into six dimensions: educational, psychological, legal, economic, cultural, and managerial. Collectively, these dimensions explained 65.85% of the total variance. The Friedman test also revealed significant differences in the priorities assigned to the identified factors. Interest in and a positive attitude toward sports ethics, coaches' knowledge of behavioral values, ethics education in coaching courses, fairness in resource allocation, professional ethics, and the establishment of ethical standards in handball venues were identified as the most important components of the six respective dimensions. The findings indicate that promoting sports ethics requires an integrated approach emphasizing continuous education, implementation of ethical codes, managerial transparency, equitable resource allocation, and reinforcement of professional culture. These findings can provide a basis for policymaking and planning by the Handball Federation and other sports organizations to promote professional ethics and improve coaching practices.

Article information

Received: 11 June 2024

Revised: 31 July 2024

Accepted: 9 September 2024

Published: 10 September 2024

Keywords:

sports ethics; handball coaches;
educational factors;
psychological factors;
managerial factors

How to Cite This Article:

Author, Last name., Author, Last name. (2025). Article title. *Journal of Sport Management Knowledge*, Vol (No), Page - Page. <https://doi.org/>

* Corresponding author: shb_sedghi@yahoo.com

EXTENDED ABSTRACT

INTRODUCTION

Ethics is one of the main foundations of human behavior and has long attracted the attention of scholars, researchers, and different organizations. In recent years, ethical issues have also received increasing attention from researchers, organizations, and governments. Examining these issues is important for explaining the different dimensions of ethics, improving employee performance, and increasing organizational effectiveness, particularly in the public sector (Eydi & Shabani Moghadam, 2016). Moreover, ethics is a fundamental part of human life that goes beyond social, political, cultural, and racial boundaries. It also plays an essential role in shaping human behavior and interactions (Yuosefi et al., 2014). Therefore, following ethical principles is necessary in all areas of society, especially in sports.

Research in the field of sports indicates that coaches have a major influence on the development and improvement of the ethical climate in sports environments. Athletes often accept the ethical values, standards, and principles introduced by their coaches and reflect them in their behavior (Peláez et al., 2016). Coaches should therefore help athletes understand that participating in sports is not only about winning. It also involves developing important values such as commitment to sport, social responsibility, and respect for ethical principles. Accordingly, greater efforts should be made to strengthen these qualities among athletes (Yuosefi et al., 2014).

Attention to human resources and the role of managers in creating healthy and ethical workplaces is also highly important. In recent decades, employees have increasingly been viewed as the most valuable resource and one of the main assets of an organization. Several changes in management, including decentralization, greater employee participation in decision-making, and other modern management approaches, have been developed to increase employee satisfaction and improve the quality of the workplace (Ebrahiminejad et al., 2017). This perspective can also be applied to sports organizations, where coaches serve as the direct managers of teams and play an important role in building an ethical climate and guiding athletes' behavior. Furthermore, Yuosefi et al. (2014) stated that coaches should encourage athletes to believe that the purpose of participating in sports goes beyond simply winning. The ethical standards of coaches have also received growing attention in handball. Najd Samiee et al. (2023) found that controversy management and its different dimensions can contribute to developing and strengthening the ethical climate among handball coaches, players, and referees.

Despite the central role of coaches in shaping athletes' ethical behavior and promoting professional ethics in sports environments, research evidence suggests that the factors affecting sports ethics among handball coaches—particularly in the northwestern provinces of Iran—have not yet been examined in a comprehensive and systematic manner. Sports ethics is a multidimensional concept influenced by educational, psychological, legal, economic, cultural, and managerial factors. Therefore, identifying and prioritizing these factors is necessary for effective planning, policymaking, and intervention design. Accordingly, the present study aimed to identify and prioritize the factors affecting sports ethics among handball coaches in northwestern Iran. It also sought to determine whether there were significant differences in the priorities assigned to the components within the educational, psychological, legal, economic, cultural, and managerial dimensions.

METHODOLOGY

This section describes the research design, target population, statistical sample, data collection instrument, questionnaire validity and reliability, and statistical procedures used to examine the data. Its purpose is to explain how the study was conducted and to support the accuracy and credibility of the findings.

The target population consisted of all active handball coaches affiliated with the Handball Federation in the northwestern provinces of Iran, including East Azerbaijan, West Azerbaijan, Ardabil, and Zanjan. According to information provided by the Federation's Coaches Committee, the population included 70 male and 50 female coaches, totaling 120 participants. Because the target population was relatively small, the census method was used. Therefore, all members of the population were included in the study, and the sample size was equal to the total population.

Data were mainly collected through the Ethical Criteria in Iranian Professional Sports Questionnaire, developed by Halabian et al. (2014). The data collection instrument used in this study consisted of two main sections. The first section assessed the demographic characteristics of the participants, while the second section was devoted to measuring the ethical dimensions and indicators of coaches. After its validity was examined and factor analysis was conducted, the instrument showed an acceptable factor structure.

Both descriptive and inferential statistics were applied to analyze the collected data. Descriptive analysis included frequency, mean, standard deviation. For inferential analysis, the Kolmogorov–Smirnov test was first performed to examine whether the data followed a normal distribution. Exploratory and confirmatory factor analyses were then conducted to identify the underlying dimensions and factor structure. Finally, the Friedman test was used to rank the components. All statistical analyses were carried out using SPSS software, version 20.

RESULTS

To describe the demographic profile of the research sample, the respondents' marital status, age, and educational level were examined. The analysis of these characteristics provides a general understanding of the participants and supports the interpretation and generalization of the study findings.

The demographic results showed that 82% of the respondents were married, whereas 18% were single. Thus, married individuals formed the majority of the sample. Regarding age, the largest group included participants aged 21–30 years. This group was followed by respondents under 20 years of age, and those over 30 years of age.

The analysis of educational level also showed that respondents with associate's and bachelor's degrees had the highest frequency. In total, 80 participants belonged to these two educational groups. This result suggests that a large proportion of the sample had university education at the associate's or bachelor's level.

The results of the Friedman test, presented in Table 2, indicated a statistically significant difference among the rankings of the items related to sports ethics. Based on the mean ranks, the items concerning the establishment of ethical standards, the development of ethical codes, and commitment to the advancement of handball received the highest priorities. In contrast, items related to mental health, attention to organizational culture, and communication between managers and coaches obtained lower mean ranks. These results show that, from the coaches' perspective, the components of sports ethics do not have equal importance. Instead, some components are considered more important and receive higher priority than others.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The findings of this study showed significant differences in the priority of factors influencing sports ethics among handball coaches in northwestern Iran. From the coaches' perspective, sports ethics is a multidimensional concept shaped by a combination of educational, psychological, legal, economic, cultural, and managerial factors. The analysis identified the most important component within each dimension. These components included interest in and a positive attitude toward sports ethics in the educational dimension, coaches' adequate knowledge of behavioral values in the psychological dimension, sports ethics education in coaching courses in the legal dimension, fair distribution of resources in the economic dimension, professional ethics in the cultural dimension, and the establishment of ethical standards in handball venues in the managerial dimension. These results suggest that the development of sports ethics requires simultaneous attention to all six dimensions.

Overall, the findings indicate that sports ethics among handball coaches cannot be strengthened only by focusing on individual characteristics or enforcing regulations. Instead, an integrated approach is needed. Such an approach should include continuous education, the establishment of clear ethical standards, the development and enforcement of codes of ethics, improvement of coaches' knowledge and awareness, implementation of transparent managerial and legal systems, fair allocation of resources, and promotion of a professional culture. These measures should be implemented in a coordinated manner. Therefore, the priorities identified in this study can provide a useful basis for the Handball Federation and provincial handball boards to develop effective plans and policies. Applying these priorities may contribute to promoting professional ethics, improving coaches' performance, and supporting the sustainable development of handball in Iran.

شناسایی و اولویت‌بندی معیارهای اخلاقی مربیان هندبال استان‌های شمال غرب ایران

شبنم صدفی^{۱*}، اکرم حسینی^۲

۱. گروه تربیت بدنی، دانشگاه ملی مهارت، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، موسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری آذربایجان، تبریز، ایران

اطلاعات مقاله

دریافت شده: ۱۴۰۳/۰۳/۲۲

بازنگری شده: ۱۴۰۳/۰۴/۱۱

پذیرش شده: ۱۴۰۳/۰۶/۱۹

انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۲۰

چکیده

هدف پژوهش حاضر، شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر اخلاق ورزشی مربیان هندبال در استان‌های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل و زنجان بود. پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش، توصیفی-پیمایشی بود. جامعه آماری شامل تمامی ۱۲۰ مربی فعال هندبال در استان‌های مذکور بود که با توجه به محدود بودن جامعه، به روش سرشماری انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه استاندارد گردآوری و با بهره‌گیری از آمار توصیفی، آزمون کولموگروف-اسمیرنوف، تحلیل عاملی اکتشافی و آزمون فریدمن در نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد عوامل مؤثر بر اخلاق ورزشی مربیان در شش بعد تربیتی، روان‌شناختی، قانونی، اقتصادی، فرهنگی و مدیریتی طبقه‌بندی می‌شوند که در مجموع ۶۵٫۸۵ درصد از واریانس کل را تبیین کردند. نتایج آزمون فریدمن نیز تفاوت معناداری را در اولویت عوامل نشان داد. علاقه و نگرش مثبت به اخلاق ورزشی، دانش مربیان درباره ارزش‌های رفتاری، آموزش اخلاق در دوره‌های مربیگری، عدالت در توزیع منابع، اخلاق حرفه‌ای و ایجاد استانداردهای اخلاقی در سالن‌های هندبال، به ترتیب مهم‌ترین مؤلفه‌های ابعاد شش‌گانه بودند. بر اساس نتایج، ارتقای اخلاق ورزشی مستلزم رویکردی یکپارچه مبتنی بر آموزش مستمر، اجرای منشورهای اخلاقی، شفافیت مدیریتی، تخصیص عادلانه منابع و تقویت فرهنگ حرفه‌ای است. این یافته‌ها می‌تواند مبنایی برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فدراسیون هندبال و سایر نهادهای ورزشی فراهم سازد.

نحوه استناد به این مقاله

نام نویسنده اول، نام خانوادگی، نام نویسنده دوم، نام خانوادگی. (۱۴۰۳). عنوان مقاله. *دانش مدیریت ورزشی*، دوره (شماره)، صفحه- صفحه.

<https://doi.org/>

* Email: shb_sedghi@yahoo.com

مقدمه

اخلاق به عنوان یکی از ارکان اساسی رفتار انسانی، همواره مورد توجه اندیشمندان، پژوهشگران و سازمان‌های مختلف بوده است. در این راستا، اخلاق از جمله موضوعات بنیادینی است که در سال‌های اخیر توجه پژوهشگران، سازمان‌ها و دولت‌های مختلف را به خود جلب کرده است. پرداختن به مباحث اخلاقی با هدف تبیین ابعاد آن و ارتقای شاخص‌های عملکردی کارکنان و بهبود کارآمدی سازمان‌ها، به‌ویژه در بخش دولتی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (Eydi & Shabani Moghadam, 2016). همچنین، اخلاق به‌عنوان بنیادی‌ترین رکن زندگی انسان، مفهومی فراتر از مرزبندی‌های طبقاتی، سیاسی، فرهنگی و نژادی است و جایگاهی اساسی در شکل‌گیری رفتار و تعاملات انسانی دارد (Yuosefi et al., 2014). ازاین‌رو، توجه به اصول اخلاقی در تمامی عرصه‌های اجتماعی، به‌ویژه حوزه ورزش، ضرورتی انکارناپذیر محسوب می‌شود. با توسعه گسترده ورزش در سراسر جهان، بررسی تأثیر آن بر رفتار و جهت‌گیری‌های اخلاقی ورزشکاران اهمیت فزاینده‌ای یافته است (Rahimi et al., 2017). ورزش یکی از محبوب‌ترین فعالیت‌های اوقات فراغت در میان کودکان و نوجوانان به شمار می‌رود. باین‌حال، محیط‌های ورزشی می‌توانند بستر بروز هر دو نوع رفتار اخلاقی، یعنی رفتارهای جامعه‌پسند و جامعه‌گریز، باشند. ازاین‌رو، شناسایی و درک عوامل مؤثر بر رفتار اخلاقی ورزشکاران جوان، نقش مهمی در ارتقای تجربه‌های مثبت ورزشی و تقویت رشد اخلاقی آنان ایفا می‌کند (Spruit et al., 2019). اگرچه ورزش به‌طور معمول بستری برای تقویت ارزش‌هایی همچون همکاری، مسئولیت‌پذیری، شجاعت، انصاف و تاب‌آوری محسوب می‌شود، اما رقابت‌های شدید و فشرده می‌توانند زمینه‌ساز بروز رفتارهایی نظیر تقلب، خشونت و دوپینگ باشند. ازاین‌رو، بررسی دقیق ابعاد روان‌شناختی عملکرد ورزشکاران در شرایط تمرین و رقابت، ضمن گسترش دانش در حوزه روان‌شناسی ورزش، می‌تواند به درک عمیق‌تر تعامل پیچیده میان اخلاق و ورزش و تبیین این رابطه کمک کند (Saatchian et al., 2026). افزون بر این، ورزش‌های قهرمانی و عملکردمحور معمولاً به دلیل نقش خود در پرورش نظم، تاب‌آوری و دستیابی به سطوح بالای عملکرد مورد تحسین قرار می‌گیرند. باین‌حال، ساختارهایی که زمینه دستیابی به عملکرد برتر را فراهم می‌کنند، غالباً بر شیوه‌های انضباطی متکی هستند که ممکن است استقلال، رفاه و شکل‌گیری هویت ورزشکاران را با مخاطره مواجه سازند (Gerdin & Pringle, 2025). در چنین شرایطی، رعایت اصول و منشورهای اخلاقی در ورزش صرفاً یک توصیه نیست، بلکه ضرورتی انکارناپذیر به شمار می‌رود؛ زیرا رعایت این اصول نقش مؤثری در پیشگیری از بروز بسیاری از ناهنجاری‌ها و رفتارهای غیراخلاقی در محیط‌های ورزشی ایفا می‌کند (Khodae et al., 2021). یافته‌های گونزالس-گارسیا و همکاران (۲۰۲۶) نشان می‌دهد که تیم‌هایی که به رتبه‌های نهایی بالاتری دست می‌یابند، عموماً نظم و انضباط بیشتری در رفتار خود نشان می‌دهند. این نتایج نشان‌دهنده ارتباط مثبت بین بازی جوانمردانه و عملکرد ورزشی است و این دیدگاه را تقویت می‌کند که رفتار اخلاقی و منضبط نه تنها با موفقیت رقابتی سازگار است، بلکه ممکن است در آن نیز نقش داشته باشد (González-García et al., 2026). همچنین، یافته‌های رحیمی و همکاران (۲۰۱۷) نشان داد که ورزشکارانی که در ورزش‌های انفرادی شرکت می‌کنند، سطوح بالاتری از منش ورزشی را نسبت به ورزشکارانی که در ورزش‌های تیمی شرکت می‌کنند، نشان می‌دهند (Rahimi et al., 2017). در این میان، مربیان به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل اجتماعی‌سازی در ورزش، نقش بی‌بدیلی در شکل‌گیری ارزش‌ها و هنجارهای اخلاقی ورزشکاران دارند. سال‌ها این باور رایج بود که مشارکت در ورزش‌های رقابتی به رشد ویژگی‌های شخصیتی ورزشکاران منجر می‌شود. با این حال، شکل‌گیری شخصیت صرفاً در نتیجه حضور در فعالیت‌های ورزشی رخ نمی‌دهد؛ بلکه ورزشکاران با بهره‌گیری از آموزش‌ها و هدایت‌های مربیان، ارزش‌ها و ویژگی‌های مثبت را فرا می‌گیرند (Yuosefi et al., 2014). در همین راستا، پژوهش‌های حوزه ورزش نشان می‌دهد که مربیان نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌دهی و تقویت فضای اخلاقی حاکم بر محیط‌های ورزشی ایفا می‌کنند. از سوی دیگر، ورزشکاران نیز معمولاً چارچوب‌ها، ارزش‌ها و هنجارهای اخلاقی ارائه‌شده از سوی مربیان را می‌پذیرند و در رفتارهای خود بازتاب می‌دهند (Peláez et al., 2016). همچنین، مربیان باید در ورزشکاران این نگرش را تقویت کنند که هدف از مشارکت در فعالیت‌های ورزشی صرفاً کسب پیروزی نیست، بلکه رشد ارزش‌هایی

همچون تعهد ورزشی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و پایبندی به اصول اخلاقی نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. از این رو، لازم است در راستای تقویت این مؤلفه‌ها تلاش بیشتری صورت گیرد (Yuosefi et al., 2014). از سوی دیگر، توجه به منابع انسانی و نقش مدیران در ایجاد محیط‌های سالم و اخلاق‌مدار نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. در دهه‌های اخیر، توجه به کارکنان به‌عنوان ارزشمندترین سرمایه و مهم‌ترین دارایی سازمان‌ها به‌طور چشمگیری افزایش یافته است. بسیاری از تحولات مدیریتی، از جمله حرکت به‌سوی تمرکززدایی، گسترش مشارکت کارکنان در فرایندهای تصمیم‌گیری و سایر رویکردهای نوین مدیریتی، با هدف ارتقای سطح رضایت‌مندی کارکنان و بهبود کیفیت محیط کار شکل گرفته‌اند (Ebrahiminejad et al., 2017). این رویکرد را می‌توان در سازمان‌های ورزشی نیز تعمیم داد؛ جایی که مربیان به‌عنوان مدیران مستقیم تیم، نقش تعیین‌کننده‌ای در ایجاد جو اخلاقی و هدایت رفتار ورزشکاران ایفا می‌کنند. علاوه بر این، طبق یافته‌های یوسفی و همکاران (۲۰۱۴)، مربیان باید این باور را در بین ورزشکاران تقویت کنند که هدف از شرکت در ورزش فراتر از صرفاً برنده شدن است (Yuosefi et al., 2014). در رشته هندبال نیز اهمیت معیارهای اخلاقی مربیان بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. نتایج پژوهش نجد سمیعی و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد که مدیریت جنجال و ابعاد مختلف آن نقش مؤثری در شکل‌گیری و تقویت جو اخلاقی حاکم بر مربیان، بازیکنان و داوران هندبال ایفا می‌کند (Najd Samiee et al., 2023). با وجود نقش اساسی مربیان در پرورش رفتارهای اخلاقی ورزشکاران و توسعه اخلاق حرفه‌ای در بستر محیط‌های ورزشی، شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که عوامل مؤثر بر اخلاق ورزشی در میان مربیان هندبال، به‌ویژه در استان‌های شمال‌غرب ایران، تاکنون به‌صورت نظام‌مند و جامع بررسی نشده است. از سوی دیگر، ماهیت چندبعدی اخلاق ورزشی و تأثیر هم‌زمان عوامل تربیتی، روان‌شناختی، قانونی، اقتصادی، فرهنگی و مدیریتی بر شکل‌گیری کنش‌های اخلاقی، ضرورت شناسایی و اولویت‌بندی این عوامل را برای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و طراحی مداخلات کارآمد، بیش از پیش آشکار می‌سازد. بر این اساس، پژوهش پیش‌رو با هدف شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر اخلاق ورزشی در میان مربیان هندبال شمال‌غرب ایران تدوین شد و درصدد پاسخگویی به این پرسش اساسی است که: آیا میان مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده هر یک از ابعاد شش‌گانه (تربیتی، روان‌شناختی، قانونی، اقتصادی، فرهنگی و مدیریتی) از حیث اولویت، تفاوت معناداری وجود دارد و این تفاوت‌ها چه دلالت‌هایی برای مداخلات هدفمند در حوزه اخلاق حرفه‌ای مربیان دارند؟

روش تحقیق

در این بخش، روش تحقیق، جامعه و نمونه آماری، ابزار گردآوری داده‌ها، روایی و پایایی پرسشنامه، و در نهایت روش‌های آماری مورد استفاده برای تجزیه و تحلیل داده‌ها تشریح شده است. هدف از ارائه این بخش، تبیین چگونگی اجرای پژوهش و اطمینان از دقت و اعتبار نتایج به‌دست‌آمده است. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی است و از حیث ماهیت اجرا، در زمره پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی قرار می‌گیرد. داده‌های مورد نیاز برای تدوین مبانی نظری از طریق مطالعات کتابخانه‌ای گردآوری شد و بخش میدانی پژوهش با استفاده از پرسشنامه انجام گرفت. با توجه به اهمیت اخلاق حرفه‌ای در ورزش و نقش مربیان در شکل‌دهی رفتارهای ورزشی و اجتماعی، نتایج این پژوهش می‌تواند در فرهنگ‌سازی، ارتقای اخلاق ورزشی و توسعه کاربست‌های آموزشی و مدیریتی در جامعه هندبال کشور مؤثر باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی مربیان فعال فدراسیون هندبال در استان‌های شمال‌غرب کشور، یعنی آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل و زنجان بود. بر اساس آمار ارائه‌شده از سوی کمیته مربیان فدراسیون، این جامعه شامل ۷۰ مربی مرد و ۵۰ مربی زن، در مجموع ۱۲۰ نفر بود. با توجه به محدود بودن تعداد اعضای جامعه، روش سرشماری به‌کار گرفته شد و نمونه آماری با جامعه پژوهش برابر در نظر گرفته شد. ابزار اصلی گردآوری داده‌ها، پرسشنامه «معیارهای اخلاقی در ورزش حرفه‌ای ایران» بود که توسط حلبیان و همکاران تدوین شده است (Halabian et al., 2014). ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش شامل دو بخش کلی بود؛ بخش اول ویژگی‌های دموگرافیک شرکت‌کنندگان را ارزیابی می‌کرد و

بخش دوم به سنجش ابعاد و شاخص‌های اخلاقی مربیان اختصاص داشت. نسخه‌ای که در پژوهش‌های پیشین برای سنجش اخلاق حرفه‌ای مربیان ورزشی به کار رفته، پس از بررسی روایی و تحلیل عاملی، ساختار عاملی مناسبی نشان داده است. برای اطمینان از روایی صوری و محتوایی پرسشنامه، ابزار پژوهش در اختیار اساتید و متخصصان حوزه مدیریت ورزشی و اخلاق ورزشی قرار گرفت و اصلاحات پیشنهادی آنان در نسخه نهایی اعمال شد. بنابراین، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. همچنین، در پژوهش حلییان و همکاران، ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۱ گزارش شده است که نشان‌دهنده پایایی بسیار مطلوب ابزار است. در پژوهش حاضر نیز برای سنجش ثبات درونی ابزار، آلفای کرونباخ محاسبه شد و مقدار آن ۰/۸۸ به دست آمد که بیانگر پایایی مناسب پرسشنامه در جامعه مورد مطالعه است. پس از تأیید نهایی پرسشنامه، ابزار پژوهش میان اعضای جامعه آماری توزیع شد. در زمان توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، هدف پژوهش، نحوه پاسخ‌گویی و محرمانه بودن اطلاعات برای پاسخ‌دهندگان توضیح داده شد. همچنین تأکید شد که داده‌ها صرفاً برای اهداف پژوهشی استفاده می‌شوند و هویت افراد محرمانه باقی می‌ماند. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در بخش آمار توصیفی، شاخص‌هایی مانند فراوانی، میانگین، انحراف معیار و نمودارها به کار رفت. در بخش آمار استنباطی، ابتدا آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها اجرا شد. سپس، به منظور شناسایی ابعاد و ساختار عوامل، از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. در ادامه، برای رتبه‌بندی مؤلفه‌ها، آزمون فریدمن به کار رفت. کلیه تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ انجام شد.

یافته‌های تحقیق

به منظور توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه پژوهش، اطلاعات مربوط به وضعیت تأهل، سن و سطح تحصیلات پاسخ‌دهندگان مورد بررسی قرار گرفت. تحلیل این شاخص‌ها، تصویری کلی از ویژگی‌های افراد شرکت‌کننده در پژوهش ارائه می‌دهد و زمینه مناسبی برای تفسیر و تعمیم نتایج پژوهش فراهم می‌سازد. بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان نشان داد که از مجموع افراد مورد مطالعه، ۸۲ درصد متأهل و ۱۸ درصد مجرد بودند؛ بنابراین، بخش عمده شرکت‌کنندگان پژوهش را افراد متأهل تشکیل می‌دادند. از نظر سن، بیشترین فراوانی مربوط به گروه سنی ۲۱ تا ۳۰ سال، پس از آن، گروه سنی زیر ۲۰ سال و در نهایت گروه سنی بیش از ۳۰ سال قرار داشتند. این توزیع نشان می‌دهد که غالب شرکت‌کنندگان در پژوهش را جوانان ۲۱ تا ۳۰ سال تشکیل می‌دهند. بررسی سطح تحصیلات نیز نشان داد که بیشترین فراوانی مربوط به افراد دارای مدرک کاردانی و کارشناسی بوده است؛ به گونه‌ای که ۸۰ نفر از پاسخ‌دهندگان در این دو گروه تحصیلی قرار داشتند. این یافته بیانگر آن است که بخش عمده شرکت‌کنندگان پژوهش از افراد دارای تحصیلات دانشگاهی در مقاطع کاردانی و کارشناسی تشکیل شده است.

بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها

پیش از انجام تحلیل‌های استنباطی، به منظور انتخاب آزمون‌های آماری مناسب، نرمال بودن توزیع داده‌های پژوهش با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف بررسی شد. بر اساس این آزمون، اگر مقدار سطح معناداری بزرگ‌تر از ۰,۰۵ باشد، فرض صفر مبنی بر نرمال بودن توزیع داده‌ها رد نمی‌شود و می‌توان داده‌ها را دارای توزیع نرمال تلقی کرد. در مقابل، اگر مقدار سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ باشد، فرض صفر رد شده و نتیجه گرفته می‌شود که توزیع داده‌ها به طور معناداری از توزیع نرمال انحراف دارد.

نتایج نشان می‌دهد که برای تمامی متغیرهای پژوهش، شامل عوامل تربیتی اخلاق ($Z=1.412$)، عوامل روان‌شناختی اخلاق ($Z=1.135$)، عوامل قانونی اخلاق ($Z=1.149$)، عوامل اقتصادی اخلاق ($Z=1.152$)، عوامل فرهنگی اخلاق ($Z=1.140$) و عوامل مدیریتی ($Z=1.100$)، مقدار سطح معناداری آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برابر با ۰,۰۰۱ و کمتر از سطح خطای ۰,۰۵ بوده است. از آنجا که در تمامی متغیرها مقدار $\text{Sig.} < 0.05$ به دست آمده است، فرض صفر مبنی بر نرمال بودن توزیع داده‌ها رد می‌شود.

بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که توزیع داده‌های مربوط به تمامی متغیرهای پژوهش به‌طور معناداری با توزیع نرمال تفاوت داشته و داده‌ها دارای انحراف معنادار از توزیع نرمال هستند.

بر این اساس، با توجه به عدم احراز مفروضه نرمال بودن داده‌ها، برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش‌ها و آزمون‌های آماری ناپارامتری متناسب با ماهیت داده‌ها استفاده شد. انتخاب این روش‌ها با هدف رعایت مفروضات آماری و افزایش اعتبار نتایج استنباطی صورت گرفت.

روایی سازه پرسشنامه

به‌منظور بررسی روایی سازه پرسشنامه، از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. نتایج آزمون کفایت نمونه‌گیری کیسر-مایر-اولکین ($KMO=0.802$) نشان داد که حجم نمونه و ماتریس همبستگی داده‌ها از کفایت لازم برای انجام تحلیل عاملی برخوردار است. همچنین، نتایج آزمون کرویت بارتلت ($\chi^2=512.245$, $p<0.001$) معنادار بود که بیانگر وجود همبستگی معنادار بین گویه‌های پرسشنامه و مناسب بودن داده‌ها برای استخراج عامل‌های زیربنایی است.

جدول ۱. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و روایی سازه پرسشنامه

شاخص	مقدار
شاخص KMO	0.802
آماره کرویت بارتلت (χ^2)	512.245
سطح معناداری	$p<0.001$
تعداد عوامل استخراج‌شده	6
درصد واریانس تبیین‌شده	65.85%

در این بخش، نتایج حاصل از تحلیل آماری داده‌های گردآوری‌شده (جدول ۱) پیرامون اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر اخلاق ورزشی در مربیان هندبال شمال غرب کشور ارائه می‌گردد. با توجه به ماهیت رتبه‌ای داده‌ها و هدف پژوهش مبنی بر مقایسه اولویت مولفه‌ها، از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شد. تحلیل‌ها در سطح اختصاصی (ابعاد شش‌گانه) صورت گرفته است.

تحلیل ابعاد اختصاصی اخلاق ورزشی

جدول ۲. خلاصه نتایج آزمون فریدمن برای ابعاد شش‌گانه اخلاق ورزشی

متغیر پژوهش	تعداد گویه‌ها	آماره کای اسکوتر (χ^2)	درجه آزادی (df)	سطح معناداری (p)	رتبه اول (مهم‌ترین عامل)
عوامل تربیتی	۵	۳۲,۵۸	۴	۰,۰۰۱	علاقه و نگرش مثبت نسبت به اخلاق
عوامل مدیریتی	۴	۱۵,۲۴	۳	۰,۰۰۱	ایجاد استانداردهای اخلاقی در سالن‌ها
عوامل روان‌شناختی	۴	۱۸,۴۵	۳	۰,۰۰۱	دانش کافی در خصوص ارزش‌های رفتاری
عوامل قانونی	۴	۱۰,۴۵	۳	۰,۰۰۱	آموزش اخلاقیات در دروس مربیگری
عوامل اقتصادی	۳	۱۰,۵۲	۲	۰,۰۰۱	عدالت در توزیع منابع در هیأت‌ها
عوامل فرهنگی	۳	۱۱,۳۴	۲	۰,۰۰۱	اخلاق حرفه‌ای مربیان

نتایج آزمون فریدمن (جدول ۲) نشان داد که بین اولویت‌بندی تمامی گویه‌های مرتبط با اخلاق ورزشی تفاوت معناداری وجود دارد. بر اساس میانگین رتبه‌ها، گویه‌های مرتبط با ایجاد استانداردهای اخلاقی، منشورهای اخلاقی و تعهد به توسعه ورزش هندبال در بالاترین اولویت قرار گرفتند؛ در مقابل، برخی گویه‌ها از جمله سلامت روان، توجه به فرهنگ سازمانی و ارتباط مدیران با مربیان میانگین رتبه پایین‌تری کسب کردند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که از دیدگاه مربیان، اهمیت مؤلفه‌های مختلف اخلاق ورزشی یکسان نیست و برخی مؤلفه‌ها نسبت به سایرین از اولویت بیشتری برخوردارند.

عوامل تربیتی

نتایج آزمون فریدمن نشان داد که بین اولویت‌بندی مؤلفه‌های تربیتی تفاوت معناداری وجود دارد ($\chi^2=32.58$, $df=4$, $p=0.001$). بر اساس میانگین رتبه‌ها، مؤلفه «علاقه و نگرش مثبت نسبت به اخلاق ورزشی» (۴,۵۰) بالاترین اولویت را به خود اختصاص داد. پس از آن، «پایبندی به اعتقادات و ارزش‌ها» (۴,۱۰)، «وظیفه‌شناسی و مسئولیت‌پذیری» (۳,۶۰) و «حس احترام و ملاحظه ورزشکاران به مسائل اخلاقی» (۲,۴۰) در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. در مقابل، مؤلفه «پیروی از قوانین» (۱,۴۰) کمترین میانگین رتبه را کسب کرد. این نتایج نشان می‌دهد که از دیدگاه مربیان، مؤلفه‌های مرتبط با نگرش‌ها و ارزش‌های فردی نسبت به سایر مؤلفه‌های تربیتی از اولویت بیشتری برخوردار هستند.

عوامل مدیریتی

در بعد مدیریتی، نتایج آزمون فریدمن نشان داد که بین رتبه‌بندی مؤلفه‌های مدیریتی تفاوت معناداری وجود دارد ($\chi^2=15.24$, $df=3$, $p=0.001$). بر اساس میانگین رتبه‌ها، گویه «ایجاد استانداردهای اخلاقی در سالن‌های هندبال» با میانگین رتبه ۳,۶۰ در جایگاه نخست قرار گرفت. پس از آن، «ارزیابی مدون وضعیت اخلاقی در هیأت‌ها» (۳,۱۰)، «ارتباط مناسب مدیران با مربیان» (۲,۳۰) و «توجه به سوابق مدیریتی در انتخاب مربیان» (۲,۰۰) در رتبه‌های دوم و سوم و چهارم قرار گرفتند. این نتایج نشان می‌دهد که از دیدگاه مربیان، ایجاد استانداردهای اخلاقی در سالن‌های هندبال نسبت به سایر مؤلفه‌های مدیریتی از اولویت بیشتری برخوردار است.

عوامل روان‌شناختی

تحلیل داده‌های مربوط به حوزه روان‌شناختی نشان داد که بین اولویت‌بندی عوامل این حوزه تفاوت معناداری وجود دارد ($\chi^2=18.45$, $df=3$, $p=0.001$). بر اساس میانگین رتبه‌ها، «دانش کافی مربیان در خصوص ارزش‌های رفتاری» (۳,۵۰) بالاترین رتبه را به خود اختصاص داد. پس از آن، «سلامت روان» (۲,۹۰)، «تفکر و پیش‌بینی مثبت نسبت به مسائل اخلاقی» (۲,۴۰) و «سرسختی ذهنی» (۱,۲۰) در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که از دیدگاه مربیان، دانش کافی در خصوص ارزش‌های رفتاری نسبت به سایر عوامل روان‌شناختی از اولویت بیشتری برخوردار است.

عوامل قانونی

نتایج آزمون فریدمن در بعد قانونی نشان داد که بین اولویت‌بندی مؤلفه‌های این بعد تفاوت معناداری وجود دارد ($\chi^2=10.45$, $df=3$, $p=0.001$). بر اساس میانگین رتبه‌ها، «آموزش اخلاقیات ورزشی در بین دروس واحد مربیگری» با میانگین رتبه ۳,۵۵ در بالاترین اولویت قرار گرفت. پس از آن، «سلامت اداری در فعالیتهای ورزشی» (۳,۰۵)، «وجود منشور اخلاقی در کلاس‌ها» (۲,۴۰) و «وضع و اعمال قوانین در فعالیتهای ورزشی» (۱,۰۰) در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که از دیدگاه مربیان، آموزش اخلاقیات ورزشی در دوره‌های مربیگری نسبت به سایر مؤلفه‌های قانونی از اولویت بیشتری برخوردار است.

عوامل اقتصادی

نتایج آزمون فریدمن در بعد اقتصادی نشان داد که بین اولویت‌بندی مؤلفه‌های این بعد تفاوت معناداری وجود دارد ($\chi^2=10.52$, $df=2$, $p=0.001$). بر اساس میانگین رتبه‌ها، «عدالت در توزیع منابع در هیأت‌های هندبال» با میانگین رتبه ۲,۸۰ در جایگاه

نخست قرار گرفت. پس از آن، «شفافیت مالی در باشگاه‌ها» (۲,۴۰) و «توجه به نیازهای مالی مربیان» (۱,۸۰) در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که از دیدگاه مربیان، عدالت در توزیع منابع در مقایسه با سایر مؤلفه‌های اقتصادی از اولویت بیشتری برخوردار است.

عوامل فرهنگی

در نهایت، نتایج آزمون فریدمن در بعد فرهنگی نشان داد که بین اولویت‌بندی مؤلفه‌های این بعد تفاوت معناداری وجود دارد ($\chi^2=11.34$, $df=2$, $p<0.001$). بر اساس میانگین رتبه‌ها، «اخلاق حرفه‌ای» با میانگین رتبه ۲,۷۰ در بالاترین اولویت قرار گرفت و «تعهد به توسعه ورزش هندبال» (۲,۲۰) و توجه به سوابق مدیریتی در انتخاب مربیان (۱,۱۰) در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که از دیدگاه مربیان، «اخلاق حرفه‌ای» نسبت به سایر مؤلفه‌های فرهنگی از اولویت بیشتری برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین عوامل مؤثر بر اخلاق ورزشی در میان مربیان هندبال شمال غرب کشور تفاوت معناداری از نظر اولویت وجود دارد. در بعد تربیتی، «علاقه و نگرش مثبت نسبت به اخلاق ورزشی» بالاترین اولویت را به خود اختصاص داد. این یافته نشان می‌دهد که از دیدگاه مربیان، شکل‌گیری نگرش مثبت نسبت به ارزش‌های اخلاقی، یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای توسعه رفتارهای اخلاقی در محیط ورزش است. زیرا اقلیم اخلاقی و سبک مربیگری حمایتگر می‌تواند با تقویت رفتارهای جوانمردانه و کاهش گرایش به رفتارهای ضداجتماعی، زمینه بروز کنش‌های اخلاقی را فراهم سازد (Hodge & Gucciardi, 2015; Spruit et al., 2019).

در بررسی مؤلفه‌های روان‌شناختی، «دانش کافی مربیان در خصوص ارزش‌های رفتاری» بالاترین رتبه را کسب کرد و پس از آن «سلامت روان» و «تفکر و بینش مثبت نسبت به مسائل اخلاقی» قرار گرفتند. این نتایج نشان می‌دهد که مربیان، آگاهی نسبت به ارزش‌های اخلاقی را یکی از مهم‌ترین عوامل روان‌شناختی مؤثر بر توسعه اخلاق ورزشی می‌دانند. زیرا مربی آگاه و دارای صلاحیت اخلاقی می‌تواند با ایجاد فضای اجتماعی-اخلاقی مطلوب، زمینه تقویت تصمیم‌گیری منصفانه و رفتارهای جوانمردانه را فراهم کند (Šukys et al., 2017).

در بعد قانونی، «آموزش اخلاقیات ورزشی در بین دروس واحد مربیگری» در اولویت نخست قرار گرفت. همچنین «سلامت اداری در فعالیت‌های ورزشی» و «وجود منشور اخلاقی در کلاس‌های آموزشی» نیز از اولویت‌های مهم این بعد بودند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که از دیدگاه مربیان، آموزش رسمی مفاهیم اخلاقی و وجود سازوکارهای قانونی و اجرایی مناسب، نقش مهمی در ارتقای اخلاق ورزشی دارد. این نتایج با یافته‌های کوپلند و پوتوارکا (۲۰۱۶) که بر اهمیت قوانین و سیاست‌های شفاف در تقویت رفتارهای اخلاقی در ورزش تأکید کرده‌اند، همخوانی دارد (Copeland & Potwarka, 2016). همچنین، یافته‌های فاطمه‌پور مرنندی و همکاران (۲۰۱۲) نشان داد آموزش اخلاق به‌طور معناداری بر تصمیم‌گیری اخلاقی مربیان اثر می‌گذارد و گنجاندن «اخلاق کاربردی» در برنامه‌های آموزشی مربیان را ضروری می‌دانند (Fattahpour Marandi et al., 2012).

در بعد اقتصادی، «عدالت در توزیع منابع در هیأت‌های هندبال» بیشترین اولویت را به خود اختصاص داد و پس از آن «شفافیت مالی در باشگاه‌ها» و «توجه به نیازهای مالی مربیان» قرار گرفتند. نتایج در مجموع نشان می‌دهد که مربیان، عدالت و شفافیت در مدیریت منابع مالی را از مؤلفه‌های مهم توسعه اخلاق ورزشی می‌دانند. این یافته با ادبیات عدالت سازمانی همسو است؛ زیرا ابعاد مختلف عدالت، از جمله عدالت توزیعی، رویه‌ای، بین‌فردی و اطلاعاتی، با پیامدهایی نظیر رضایت شغلی، تعهد سازمانی، ارزیابی مثبت از مراجع تصمیم‌گیر، رفتار شهروندی سازمانی، عملکرد و کاهش رفتارهای کناره‌گیرانه ارتباط دارند. باین‌حال، شدت این روابط می‌تواند متأثر از ویژگی‌های فرهنگی، از جمله فردگرایی یا جمع‌گرایی، فاصله قدرت و اجتناب از عدم‌اطمینان باشد؛ بنابراین، ادراک مربیان

از عدالت در توزیع منابع و شفافیت مالی را باید در پیوند با پیامدهای سازمانی و بستر فرهنگی حاکم بر هیأت‌ها و باشگاه‌های ورزشی تفسیر کرد (Colquitt et al., 2001; Shao et al., 2013).

همچنین در بعد فرهنگی، «اخلاق حرفه‌ای» و «تعهد به توسعه ورزش هندبال» بالاترین اولویت را کسب کردند. این یافته‌ها بیانگر آن است که از دیدگاه مربیان، پایبندی به اصول حرفه‌ای و احساس مسئولیت نسبت به توسعه رشته ورزشی، از مهم‌ترین مؤلفه‌های فرهنگی مرتبط با اخلاق ورزشی محسوب می‌شوند. همچنین پایین بودن رتبه «توجه به فرهنگ سازمانی» و «ارتباط مناسب و منظم مدیران با مربیان» نشان می‌دهد که این مؤلفه‌ها در مقایسه با سایر عوامل، از اولویت کمتری برخوردار بوده‌اند. بر اساس یافته‌های گرانرو-گایگوس و همکاران (۲۰۱۷)، نقش اجتماعی‌سازی مربی تأثیر معناداری بر میزان تعهد بازیکنان هندبال، شکل‌گیری انگیزش مثبت و همچنین بهبود عملکرد ورزشی آنان دارد (Granero-Gallegos et al., 2017).

در مجموع، نتایج پژوهش نشان داد که توسعه اخلاق ورزشی در میان مربیان هندبال مستلزم توجه همزمان به ابعاد تربیتی، روان‌شناختی، قانونی، اقتصادی، فرهنگی و مدیریتی است. با این حال، یافته‌ها حاکی از آن است که مؤلفه‌های مرتبط با استانداردهای آموزشی، آموزش نظام‌مند اخلاق، تدوین منشورهای اخلاقی و تقویت دانش اخلاقی مربیان، نسبت به سایر عوامل از اولویت بیشتری برخوردار هستند.

دلالت‌های کاربردی و پیشنهادهای پژوهشی

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که ارتقای اخلاق ورزشی در میان مربیان هندبال با تصمیمات تک‌بعدی ممکن نیست و به برنامه‌ای هماهنگ، چندجانبه و اولویت‌محور نیاز دارد. در همین راستا، فدراسیون هندبال و هیئت‌های استانی (به‌ویژه در شمال غرب کشور) در اولین گام باید قوانین و نظارت‌های مشخصی برقرار کنند؛ اقداماتی مانند تدوین و ابلاغ منشور اخلاقی مربیگری، رسیدگی دقیق به تخلفات و طراحی سیستم پاداش‌دهی برای رفتارهای شایسته اخلاقی، در این بخش قرار می‌گیرند. در گام دوم، لازم است با برگزاری دوره‌های آموزشی اجباری و مداوم در زمینه اخلاق حرفه‌ای (به‌ویژه در دوره‌های بازآموزی مربیگری) و ارائه خدمات مشاوره روان‌شناختی متناسب با شرایط هر منطقه، مربیان را توانمندتر کرد. در اولویت بعدی، برای کاهش تصمیم‌گیری‌های سلیقه‌ای، باید با راه‌اندازی سامانه‌های شفاف و مبتنی بر شایستگی‌های فنی و اخلاقی، عدالت را در پرداخت پاداش‌ها و توزیع امکانات مالی برقرار ساخت. افزون بر این، توجه به ویژگی‌های فرهنگی بومی استان‌های شمال غرب و آموزش مدیران ورزشی برای هدایت اخلاقی مجموعه‌های خود، به نهادینه شدن ارزش‌ها کمک شایانی می‌کند. در نهایت، با راه‌اندازی یک سیستم نظارت و بازخورد همیشگی، می‌توان به‌صورت دوره‌ای اثربخشی این برنامه‌ها را ارزیابی و اصلاح کرد.

از منظر پژوهشی، مطالعات آینده می‌توانند با رویکردهای طولی، تطبیقی، کیفی، و مدل‌یابی پیشرفته، ابعاد پنهان‌تر این پدیده را آشکار سازند؛ به‌ویژه بررسی روند تغییرات رفتار اخلاقی در طول زمان، مقایسه میان رشته‌ها و مناطق مختلف، تبیین تجربه‌های زیسته مربیان و ورزشکاران و نیز اعتبارسنجی و بومی‌سازی ابزارهای سنجش اخلاق حرفه‌ای، می‌تواند به غنای دانش این حوزه و طراحی مداخلات اثربخش‌تر منجر شود.

محدودیت‌های پژوهش

پژوهش حاضر، مانند هر مطالعه علمی دیگر، با محدودیت‌هایی روبه‌رو بوده است که در تفسیر و تعمیم یافته‌های آن باید مدنظر قرار گیرند. نخست، تمرکز جغرافیایی پژوهش بر استان‌های شمال غرب ایران و تفاوت‌های فرهنگی و اقلیمی این مناطق، تعمیم‌پذیری یافته‌ها را به سایر جوامع ورزشی و استان‌های کشور با محدودیت مواجه می‌کند. دوم، مقطعی بودن فرآیند گردآوری داده‌ها مانع از بررسی پویایی رفتارهای اخلاقی مربیان در طول زمان و در مواجهه با چالش‌های واقعی مسابقات می‌شود. سوم، ماهیت خوداظهاری ابزارهای سنجش اخلاق ورزشی می‌تواند پاسخ‌ها را تحت تأثیر سوگیری مطلوبیت اجتماعی قرار دهد. در نهایت، تمرکز انحصاری بر

رشته هندبال مانع تعمیم مستقیم نتایج به سایر رشته‌های ورزشی تیمی و انفرادی می‌شود که از ساختارها و هنجارهای متفاوتی برخوردارند.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که بین عوامل مؤثر بر اخلاق ورزشی در میان مربیان هندبال شمال غرب کشور تفاوت معناداری از نظر اولویت وجود دارد و اخلاق ورزشی از دیدگاه مربیان، پدیده‌ای چندبعدی است که تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل تربیتی، روان‌شناختی، قانونی، اقتصادی، فرهنگی و مدیریتی قرار دارد. در بررسی ابعاد مختلف پژوهش، در بعد تربیتی «علاقه و نگرش مثبت نسبت به اخلاق ورزشی»، در بعد روان‌شناختی «دانش کافی مربیان در خصوص ارزش‌های رفتاری»، در بعد قانونی «آموزش اخلاقیات ورزشی در دوره‌های مربیگری»، در بعد اقتصادی «عدالت در توزیع منابع»، در بعد فرهنگی «اخلاق حرفه‌ای» و در بعد مدیریتی «ایجاد استانداردهای اخلاقی در سالن‌های هندبال» به عنوان مهم‌ترین مؤلفه‌های هر بعد شناسایی شدند که نشان می‌دهد توسعه اخلاق ورزشی مستلزم توجه همزمان به تمامی این ابعاد است. در مجموع، یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که تقویت اخلاق ورزشی در جامعه مربیان هندبال صرفاً با تأکید بر ویژگی‌های فردی یا اعمال مقررات امکان‌پذیر نیست، بلکه نیازمند رویکردی یکپارچه است که در آن آموزش مستمر، استانداردسازی، تدوین و اجرای منشورهای اخلاقی، ارتقای دانش و آگاهی مربیان، استقرار نظام‌های شفاف مدیریتی و قانونی، رعایت عدالت در تخصیص منابع و تقویت فرهنگ حرفه‌ای به صورت هماهنگ مورد توجه قرار گیرند. بر این اساس، می‌توان نتیجه گرفت که توجه به اولویت‌های شناسایی شده در این پژوهش می‌تواند مبنای مناسبی برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری فدراسیون و هیأت‌های هندبال در راستای ارتقای اخلاق حرفه‌ای، بهبود کیفیت عملکرد مربیان و توسعه پایدار ورزش هندبال در کشور فراهم آورد.

تأمین مالی

نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ گونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و/یا انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

ما صمیمانه از همه کسانی که در طول این تحقیق به ما کمک کردند تشکر می‌کنیم.

منابع

- Colquitt, J. A., Conlon, D. E., Wesson, M. J., Porter, C. O., & Ng, K. Y. (2001). Justice at the millennium: a meta-analytic review of 25 years of organizational justice research. *Journal of applied psychology*, 86(3), 425.
- Copeland, R., & Potwarka, L. R. (2016). Individual and contextual factors in ethical decision making: A case study of the most significant doping scandal in Canadian university sports history. *Sport Management Review*, 19(1), 61-68.
- Ebrahiminejad, M., Zare, F., Rezaee, Z., & Hosseini, S. S. (2017). Investigating the relationship between quality of work life (QWL) and professional ethical culture among managers of technical and vocational training organization of Kerman. *Public Management Researches*, 9(34), 115-134.
- Eydi, H., & Shabani Moghadam, K. (2016). Standardization of professional ethics questionnaire of Sporting coaches. *Applied Research of Sport Management*, 5(1), 11-22.
- Fattahpour Marandi, M., Kashef, S. M., Ameri, M. H. S., & Marandi, M. F. (2012). The effect of moral education on ethical decision making of athletic trainers. *Life Science Journal*, 9(2s).

- Gerdin, G., & Pringle, R. (2025). Ethical coaching and athlete transitions—A Foucauldian perspective on high-performance sports. *Frontiers in Sports and Active Living*, 7, 1675173.
- González-García, I., Leale, I., Battaglia, G., & Gómez-López, M. (2026). Gender differences in fair play behaviours in elite handball: Evidence from World Championship teams. *Journal of Human Sport and Exercise*, 21(1), 299-314.
- Granero-Gallegos, A., Gómez-López, M., Rodríguez-Suárez, N., Abrales, J. A., Alesi, M., & Bianco, A. (2017). Importance of the motivational climate in goal, enjoyment, and the causes of success in handball players. *Frontiers in psychology*, 8, 2081.
- Halabian, S., Goodarzi, M., & Alidoust Ghahfarrokhi, A. (2014). Identification and prioritization moral standards in Iran professional sport. *Sport Physiology & Management Investigations*, 6(2), 9-19.
- Hodge, K., & Gucciardi, D. F. (2015). Antisocial and prosocial behavior in sport: The role of motivational climate, basic psychological needs, and moral disengagement. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 37(3), 257-273.
- Khodaei, M., Goodarzi, M., jalali, m., & Asadi, H. (2021). An Identification and Prioritization of Ethical Criteria for Iranian Wrestling Coaches. *Sport Physiology & Management Investigations*, 13(1), 9-20.
- Najd Samiee, M., Safania, A. m., Naghshbandi, S. S., Farahani, A., & Nikbakhsh, R. (2023). Investigating the role of controversy management on ethical atmosphere in handball. *Sport Psychology Studies*, 12(44), 97-110. <https://doi.org/10.22089/spsyj.2021.10719.2195>
- Peláez, S., Aulls, M. W., & Bacon, S. L. (2016). Morality in sport: The coach's perspective. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(2), 237-249.
- Rahimi, M., Khaksar, M., Azimzadeh, E., & Pashaei, M. (2017). The Investigation of the Sportsmanship among team sports and individual sports elite athletes regard to Varsity of age and academic level. *Sport Physiology & Management Investigations*, 9(3), 65-74.
- Saatchian, V., Azizi, B., & Alimohammadi, H. (2026). Ethics in Handball: Investigating the Sportsmanship of Premier League Players. *Research in Sports Management and Movement Behavior*, 8(15), 91-102. <https://doi.org/10.29252/jrsm.8.15.91>
- Shao, R., Rupp, D. E., Skarlicki, D. P., & Jones, K. S. (2013). Employee justice across cultures: A meta-analytic review. *Journal of management*, 39(1), 263-301.
- Spruit, A., Kavussanu, M., Smit, T., & Intema, M. (2019). The relationship between moral climate of sports and the moral behavior of young athletes: A multilevel meta-analysis. *Journal of youth and adolescence*, 48(2), 228-242.
- Šukys, S., Dargenė, Ž., & Karanauskienė, D. (2017). Qualitative investigation of coaches' perspectives on moral education in sport. *Baltic Journal of Sport and Health Sciences*, 4(107).
- Yuosefi, S., sharifian, I., & Ghahraman Tabrizi, K. (2014). Evaluating Coaches' Performances in Promoting Sports Morality among National Team Athletes. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 13(25), 167-180.